

Показники змагальної діяльності висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій на змаганнях серії Grand Slam, Grand Prix 2022 р

Бойченко Н.В.¹, Шандригось В.І.²

Харківська державна академія фізичної культури¹

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка²

Анотація. **Мета:** здійснити аналіз показників змагальної діяльності висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій на змаганнях серії Grand Slam, Grand Prix 2022 р. **Матеріал та методи.** Під час роботи застосовувалися наступні методи дослідження: аналіз і узагальнення науково-методичної літератури; хронометрування; аналіз протоколів і відеозаписів сутичок висококваліфікованих дзюдоїстів вагових категорій до 60 кг та до 66 кг; методи математичної статистики. Було проаналізовано 57 сутичок фінального блоку дзюдоїстів вагових категорій до 60 кг (29 сутичок) і до 66 кг (28 сутичок) на 8-ми змаганнях серії Grand Slam та 2-х серії Grand Prix 2022. Фіксувались наступні показники: кількісний склад учасників змагань; кількість отриманих зауважень дзюдоїстами; кількість дискваліфікацій; кількість сутичок за додатковим часом; кількість технічних дій в стійці та в партері. Вираховувався відсоток від загальної кількості зауважень та технічних дій. **Результати:** аналіз отриманих зауважень висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій показує, що дзюдоїсти вагової категорії до 60 кг отримали за всі змагання 55 зауважень, спортсмени до 66 кг на 10 більше (65 зауважень), що показує їх більшу активність під час сутички. Для спортсменів до 60 кг, характерні зауваження за не ведення боротьби, уникнення захвату, хибну атаку та вихід за межі робочої зони. Для дзюдоїстів до 66 кг – за не ведення боротьби, заборонений захват, хибну атаку та уникнення захвату. Також, спортсмени до 66 кг отримали зауваження за переплетення пальців та блокування однією рукою на відміну від спортсменів до 60 кг. Аналіз отриманих дискваліфікацій дзюдоїстів показав, що у вагової категорії до 60 кг 5 (17 %) сутичок закінчились дискваліфікацією (4 – дискваліфікації по зауваженням; 1 за травмонебезпечні дії (понурення головою)). У ваговій категорії до 66 кг 10 (36 %) сутичок – дискваліфікацією по зауваженням. Встановлено, що спортсмени обох вагових категорій виконують приблизно однакову кількість результативних технічних дій у положенні стійка, партер та лежачи. Виявлено основні результативні технічні дії, які найчастіше застосовуються спортсменами кожної вагової категорії окремо в стійці, положенні партер та лежачи. Так, у спортсменів вагової категорії до 60 кг це виявились кидки через спину (46 %), підхвати (13 %), кидок через голову підсадом гомілкою (13 %) та важіль ліктя (50 %). У дзюдоїстів вагової категорії до 66 кг це кидки через спину (18,5 %), різновиди передніх підніжок (18,5 %) та важіль ліктя (100 %). **Висновки.** Встановлено, що під час сутички спортсмени легких вагових категорій отримують досить велику кількість зауважень пов'язаних з розвідувальною боротьбою під час сутички. Виявлено, що боротьба спортсменів легких вагових категорій в основному відбувається в положенні стійка. Встановлено, що спортсмени вагової категорії до 66 кг є більш технічними та застосовують в змаганнях більший об'єм технічних дій. Але це стосується тільки положення стійка. Якщо проаналізувати положення партер, лежачи, то спортсмени вагової категорії до 60 кг навпаки мають більший арсенал технічних дій у порівнянні з категорією до 66 кг.

Ключові слова: дзюдо, висококваліфіковані, дзюдоїсти, вагові категорії, змагальна діяльність, показники.

Вступ. Індивідуалізація тренувального процесу є невід'ємною частиною спортсменів високої кваліфікації. Вона пов'язана зі збором, систематизацією та аналізом отриманої інформації про стан спортсменів, їх рівень підготовленості тощо. Процес індивідуалізації підготовки спортсменів відбувається за певними напрямками, одним із актуальних є аналіз змагальної діяльності спортсменів (Латышев, Латышев, & Шандригось, 2014; Пашков, Тропін, Романенко, Голоха, & Коваленко, 2021).

Наукові літературні джерела показують, що аналіз проводиться на змаганнях різного рангу від національного (Голоха, & Романенко, 2021), світового (Голоха, Романенко, & Тропін, 2022; Латышев, Полянничко, Юшина, Еретик, & Барабаш, 2020) до ліцензійних змаганнях по відбору на Олімпійські ігри (Латышев, & Айварс, Каупужс 2022; Latyshev, Tropin, Podrigalo, & Boychenko, 2022). Основною метою цього аналізу є вивчення техніко-тактичного арсеналу борців різних видів боротьби (Tropin, & Boychenko, 2014; Tropin, & Chuev, 2017).

Під час аналізу змагальної діяльності процес індивідуалізації досліджувався за основними напрямками: аналіз показників змагальної діяльності борців різних вагових категорій (Тропін, Луданов, & Галашко, 2020; Чоботько, Чоботько, & Бойченко, 2022); різних стилів ведення сутички (Тропін, & Пашков, 2015; Черняк, 2011; Iermakov, Tropin, & Popomayov, 2015) та дзюдоїстів на етапі виходу із спорту вищих досягнень, дзюдоїстів-ветеранів (Алексеев, Ананченко, & Голоха, 2021; Ананченко, Перебийніс, & Пакулін, 2016).

Досить актуальним та потужним напрямком дослідження є індивідуалізація спортсменів-борців по статті (Латышев, Шандригось, Тропін, Квасниці, & Головач, 2020; Тропін, Голоха, & Косяк, 2021; Shandrygos, Blazheyko, Latyshev, Tropyn, Boychenko, & Myroshnychenko, 2022). Так, досліджувались особливості

змагальної діяльності спортсменок вільної боротьби та дзюдо високої кваліфікації різних вагових категорій (Бойченко, Чертов, Пирог, & Алексеев, 2020; Мельник, Мельник, Стицун, & Стыцун, 2017; Шандригось, Латышев, Розторгуй, & Первачук, 2021). В дзюдо проведена низка досліджень з аналізу показників змагальної діяльності лідируючих дзюдоїсток окремих вагових категорій (Чертов, Бойченко, Зантарає, & Мирошниченко, 2021).

Таким чином, індивідуалізація тренувального процесу висококваліфікованих дзюдоїстів різних вагових категорій шляхом дослідження та аналізу показників змагальної діяльності дозволить оптимізувати цей напрямок.

Зв'язок дослідження з науковими програмами, планами і темами. Дослідження проводилося відповідно до теми науково-дослідної роботи Харківської державної академії фізичної культури «Оптимізація тренувального процесу в єдиноборствах» (номер державної реєстрації 0121U112873).

Мета дослідження – здійснити аналіз показників змагальної діяльності висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій на змаганнях серії Grand Slam, Grand Prix 2022 р.

Матеріал та методи дослідження. У дослідженні використовувалися наступні методи: аналіз і узагальнення науково-методичної літератури; хронометрування; аналіз протоколів і відеозаписів сутичок висококваліфікованих дзюдоїстів вагових категорій до 60 кг та до 66 кг; методи математичної статистики. Було проаналізовано 57 сутичок фінального блоку дзюдоїстів вагових категорій до 60 кг (29 сутичок) і до 66 кг (28 сутичок) на 8-ми змаганнях серії Grand Slam та 2-х серії Grand Prix 2022. Вихідні дані та відеозаписи виступів взято з офіційного сайту міжнародної федерації дзюдо «International Judo Federation» (IJF.org).

Фіксувались наступні показники: кількісний склад учасників змагань; кількість отриманих зауважень

дзюдоїстами; кількість дискваліфікацій; кількість сутічок за додатковим часом; кількість технічних дій в стійці та в партері. Вираховувався відсоток від загальної кількості зауважень та технічних дій.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз кількості континентів, країн-учасниць та учасників, що приймали участь у змаганнях серії Grand Slam, Grand

Prix 2022 з дзюдо представлений в таблиці 1. У змаганнях в середньому приймають участь спортсмени з 5 континентів та 51 країни. Середня кількість спортсменів, які приймають участь у цих змаганнях – 360, серед яких 211 чоловіків. Як зазначалось в попередніх дослідженнях, велика кількість учасників змагань пояснюється можливістю отримання ними рейтингових балів.

Таблиця 1

Аналіз кількості учасників на змаганнях з дзюдо серії Grand Slam, Grand Prix 2022 року

Кількісний склад	Paris Grand Slam	Tel Aviv Grand Slam	Antalya Grand Slam	Tbilisi Grand Slam	Ulaanbaatar Grand Slam	Hungary Grand Slam	Abu Dhabi Grand Slam	Baku Grand Slam	Zagreb Grand Prix	Grand Prix Portugal	Середня кількість
Континенти	5	4	4	4	5	5	5	5	6	5	5
Країни	52	34	63	36	30	61	65	61	67	41	51
Спортсмени	285	298	525	278	255	406	414	366	477	301	360
Чоловіки	154	165	312	173	155	244	239	206	282	179	211

Аналіз рейтингу дзюдоїстів легких вагових категорій представлений в таблиці 2. Судячи з даних, щоб утримувати лідируючі позиції у ваговій категорії та бути у десятці світового рейтингу

спортсмену необхідно мати в загальному здобутку не менш 6-ти тисяч балів. Також, однією із домінуючих країн у цих вагових категоріях є Японія.

Таблиця 2

Рейтинг дзюдоїстів вагових категорій до 60 кг, до 66 кг

До 60 кг					До 66 кг				
Місце		Прізвище ім'я та спортсмена	Країна	Отримані бали	Місце		Прізвище ім'я та спортсмена	Країна	Отримані бали
В ваговій категорії	В світовому рейтингу				В ваговій категорії	В світовому рейтингу			
1	4	Yang Yung Wei	Тайбей	6155	1	2	Vieru Denis	Республіка Молдова	6934
2	14	Garrigos Francisco	Іспанія	3508	2	13	Abe Hifumi	Японія	4600
3	21	Takato Naohisa	Японія	3450	3	17	Yondonperenlei Baskhuu	Монголія	4500

Примітка: данні станом на 01.12.2022 р

Аналіз отриманих зауважень висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій показує, що під час сутічки спортсмени отримують досить

велику кількість зауважень. Так, дзюдоїсти вагової категорії до 60 кг отримали за всі змагання 55 зауважень, спортсмени до 66

кг на 10 більше (65 зауважень), що показує їх більшу активність під час сутички.

Аналіз видів отриманих учасниками змагань зауважень показав, що їх найбільшу кількість в обох категоріях отримано за не ведення боротьби (до 60 кг - 40 % від всіх зауважень; до 66 кг - 33 %), У ваговій категорії до 60 кг це зауваження складає майже половину від загальної кількості отриманих. Наступними розповсюдженими видами зауважень є уникнення захвату (до 60 кг - 24 %; до 66 кг - 12 %), застосування хибних атак (до 60 кг - 10 %; до 66 кг - 14 %), заборонений захват (до 60 кг - 2 %; до 66 кг - 17 %;) та вихід за межі робочої зони (до 60 кг – 10 %; до 66 кг - 3 %;).

Якщо проаналізувати кожну вагову категорію окремо, то для спортсменів до 60 кг, характерні зауваження за не ведення боротьби, уникнення захвату, хибну атаку та вихід за межі робочої зони. Для дзюдоїстів до 66 кг – за не ведення боротьби, заборонений захват, хибну атаку та уникнення захвату. Також, спортсмени до 66 кг отримали зауваження за переплетення пальців та блокування

однією рукою на відміну від спортсменів до 60 кг. Характер зауважень дзюдоїстів легких вагових категорій пов'язаний з обережною розвідувальною боротьбою. При проведенні сутички в такій манері вони найчастіше отримують зауваження за не ведення боротьби, уникнення захвату, заборонений захват. Інші види зауважень були пов'язані з тактикою захисту та давались за боротьбу в захисній позиції, різні види блокування та захоплення, вони були отримані в меншій мірі.

Аналіз отриманих дискваліфікацій висококваліфікованих дзюдоїстів представлений в таблиці 3. Так, проаналізовано 29 сутичок спортсменів вагової категорії до 60 кг серед яких 10 (35 %) сутичок закінчились у додатковий час, 5 (17 %) – дискваліфікацією (4 – дискваліфікації по зауваженням; 1 за травмонебезпечні дії (понурення головою)). В ваговій категорії до 66 кг проаналізовано 28 сутичок серед яких 8 (28 %) сутичок закінчились у додатковий час, 10 (36 %) – дискваліфікацією по зауваженням.

Таблиця 2

Вид отриманих зауважень висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій на змаганнях серії Grand Slam, Grand Prix 2022 р

Вагова категорія		Вид зауваження												Всього	
		Не ведення боротьби	Хибна атака	Заборонений захват	Уникнення захвату	Переплетіння пальців	Вихід за межі р/з	Утримання за штани	Однорічне захоплення	Захисна позиція	Блокування 1-ю рукою	Блокування 2-ма руками	Захоплення за кінці рукавів		Пальці в рукаві
До 60 кг	Кількість зауважень	22	6	1	13	-	6	2	1	1	-	1	1	1	55
	% від загальної кількості	40	10	2	24	-	10	4	2	2	-	2	2	2	100
До 66 кг	Кількість зауважень	21	9	11	8	6	2	1	2	1	2	1	1	-	65
	% від загальної кількості	33	14	17	12	9	3	1,5	3	1,5	3	1,5	1,5	-	100

Примітка: р/з – робочої зони.

Таблиця 3

Аналіз отриманих дискваліфікацій висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій на змаганнях серії Grand Slam, Grand Prix 2022 р

Вагова категорія	Загальна кількість сутичок	Кількість сутичок, що закінчились у додатковий час	Дискваліфікації		
			Загальна кількість дискваліфікацій	Дискваліфікації за травмонебезпечні заборонені дії	% сутичок по дискваліфікації від загальної кількості сутичок
До 60 кг	29	10	5	1	17
До 66 кг	28	8	10	-	36

Аналіз технічних дій висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій дозволив виявити загальну кількість результативних дій (табл. 4). Встановлено, що спортсмени обох вагових категорій виконують приблизно однакову кількість результативних технічних дій у положенні стійка, партер та лежачи (до 60 кг – 24 технічні дії у стійці, 4 – у положенні партер, лежачи; до 66 кг – 22 у положенні стійка, 2 – у положенні партер, лежачи). Причому, у спостерігається, що у дзюдоїстів вагової категорії до 66 кг якість оцінок за отримані дії краща (оцінка «Вазарі» - 11 технічних дій; оцінка «Іпон» - 13), а у спортсменів до 60 кг більше оцінок за отримання пів перемоги (оцінка «Вазарі» - 16; оцінка «Іпон» - 12). Також, отримані дані показують, що боротьба спортсменів легких вагових категорій в основному відбувається в положенні стійка.

Подальший аналіз дозволив виділити основні результативні технічні дії, які найчастіше застосовуються спортсменами кожної вагової категорії окремо в стійці, положенні партер та лежачи. Так, у спортсменів вагової категорії до 60 кг це виявились кидки через спину (46 %), підхвати (13 %), кидок через голову підсадом гомілкою (13 %) та важіль ліктя (50 %). У дзюдоїстів вагової категорії до 66 кг це кидки через спину (18,5 %), різновиди передніх підніжок (18,5 %) та важіль ліктя (100 %).

Аналізуючи вище описане, можна зробити висновок, що одними із розповсюджених та результативних кидків спортсменів обох вагових категорій є кидки через спину, але у дзюдоїстів до 60 кг ці кидки є основними та складають майже половину від всього об'єму технічних дій під час змагань. Таким чином, спортсмени вагової категорії до 66 кг є більш технічними та застосовують в змаганнях більший об'єм технічних дій. Але це стосується тільки положення стійка. Якщо проаналізувати положення партер, лежачи, то спортсмени вагової категорії до 60 кг навпаки мають більший арсенал технічних дій у порівнянні з категорією до 66 кг, дзюдоїсти якої взагалі виконали тільки 1 технічну дію (важіль ліктя).

Отриманні дані доповнюють дослідження авторів щодо процесу індивідуалізації підготовки спортсменів шляхом аналізу змагальної діяльності спортсменів (Латышев, Латишев, & Шандригось, 2014; Пашков, Тропін, Романенко, Голоха, & Коваленко, 2021; Podrigalo, and et al., 2018; Podrigalo, and et al., 2019).

Також доповнено дані щодо аналізу показників змагальної діяльності борців різних вагових категорій Тропін, Луданов, & Галашко, 2020; Чоботько, Чоботько, & Бойченко, 2022);

Аналіз результативних технічних дій висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій на змаганнях серії Grand Slam, Grand Prix 2022 р

Технічні дії	До 60 кг				До 66 кг			
	Оцінка «Вазарі»	Оцінка «Іпон»	Всього	% від загальної кількості ТД	Оцінка «Вазарі»	Оцінка «Іпон»	Всього	% від загальної кількості ТД
Положення стійка								
Кидок через спину	5	1	11	46	1	-	4	18,5
Кидок через спину з колін	2	3			2	1		
Підхват під дві ноги	-	1	3	13	-	-	1	4,5
Підхват зсередини	2	-			-	1		
Кидок через груди прогином	1	-	2	8	-	2	2	9
Кидок через груди скручуючись	1	-			-	-		
Підсікання під п'яту зсередини	-	1	2	8	1	-	2	9
Підсікання під п'яту ззовні	-	-			-	1		
Бічне підсікання під виставлену ногу	1	-			-	-		
Зачеп ззовні гомілкою	-	-	1	4	-	1	2	9
Зачеп зсередини гомілкою	1	-			1	-		
Посад під дві ноги	-	1	1	4	1	1	2	9
Кидок через голову підсадом гомілкою	1	2	3	13	-	-	-	-
Кидок виведенням з рівноваги назад	1	-	1	4	-	1	1	4,5
Передня підніжка	-	-	-	-	3	-	4	18,5
Передня підніжка на п'яті сідом	-	-			-	1		
Кидок через стегно зі зворотнім захватом	-	-	-	-	-	2	2	9
Контрприйом від задньої підніжки	-	-	-	-	1	-	1	4,5
Контрприйом від зачепу зсередини гомілкою	-	-	-	-	1	-	1	4,5
Всього	15	9	24	100	11	11	22	100
Положення партер, лежачи								
Утримання зі сторони голови	1	-	1	25	-	-	-	-
Удушення ззаду 2-ма відворотами	-	1	1	25	-	-	-	-
Важіль ліктя	-	2	2	50	-	2	2	100
Всього	1	3	4	100	-	2	2	100
Всього стійка, партер, лежачи	16	12	28	-	-	13	24	-

Примітка: ТД - технічні дії.

Висновки.

На змаганнях з дзюдо серії Grand Slam, Grand Prix велика кількість учасників пояснюється можливістю отримання ними рейтингових балів. Щоб утримувати лідируючі позиції у ваговій категорії та бути у десятці світового рейтингу спортсмену необхідно мати в загальному здобутку не менш 6-ти тисяч балів.

Встановлено, що під час сутички спортсменки отримують досить велику кількість зауважень. Так, для спортсменів до 60 кг, характерні зауваження за не ведення боротьби, уникнення захвату, хибну атаку та вихід за межі робочої зони. Для дзюдоїстів до 66 кг – за не ведення боротьби, заборонений захват, хибну атаку та уникнення захвату. Також, спортсмени до 66 кг отримали зауваження за переплетення пальців та блокування

однією рукою на відміну від спортсменів до 60 кг. Характер зауважень дзюдоїстів легких вагових категорій пов'язаний з обережною розвідувальною боротьбою. Інші види зауважень були пов'язані з тактикою захисту та давались за боротьбу в захисній позиції, різні види блокування та захоплення, вони були отримані в меншій мірі. Аналіз отриманих дискваліфікацій дзюдоїстів легких вагових категорій показав, що спортсмени вагової категорії до 60 кг отримали меншу кількість дискваліфікацій (17 %) ніж спортсмени категорії до 66 кг (36 %), але мають дискваліфікацію за травмонебезпечні дії.

Виявлено, що боротьба спортсменів легких вагових категорій в основному відбувається в положенні стійка. Також встановлено, що одними із розповсюджених та результативних кидків спортсменів обох вагових категорій є кидки через спину, але у дзюдоїстів до 60 кг ці кидки є основними та складають майже половину від всього об'єму технічних дій під час змагань. Таким

чином, спортсмени вагової категорії до 66 кг є більш технічними та застосовують в змаганнях більший об'єм технічних дій. Але це стосується тільки положення стійка. Якщо проаналізувати положення партер, лежачи, то спортсмени вагової категорії до 60 кг навпаки мають більший арсенал технічних дій у порівнянні з категорією до 66 кг, дзюдоїсти якої взагалі виконали тільки 1 технічну дію.

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку будуть спрямовані на індивідуалізацію тренувального процесу висококваліфікованих дзюдоїстів легких вагових категорій на основі даних отриманих під час аналізу їх змагальної діяльності.

Конфлікт інтересів. Автори відзначають, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Алексеев, А. Ф., Ананченко, К. В., & Голоха, В. Л. (2021). Мотивація та психоемоційний стан в змагальній діяльності дзюдоїстів-ветеранів. *Єдиноборства*, 4-12.
- Ананченко, К. В., Перебийніс, В. Б., & Пакулін, С. Л. (2016). Усовершенствование технико-тактической подготовки дзюдоистов на этапе выхода из спорта высших достижений. *Траектория науки*, 2(2), 13-18.
- Бойченко, Н.В., Чертов, І.І., Пирог, Ю.А., & Алексеев, А.Ф. (2020). Аналіз показників змагальної діяльності висококваліфікованих дзюдоїсток легких вагових категорій. *Єдиноборства*, 4-12.
- Голоха, В.Л., & Романенко, В.В. (2021). Аналіз виступу борців на Чемпіонаті України 2020 року з вільної боротьби. *Єдиноборства*, 1, 12-19.
- Голоха, В.Л., Романенко, В.В., & Тропін, Ю.М. (2022). Аналіз змагальної діяльності українських борців вільного стилю на Чемпіонаті світу U-23 в 2021 році. *Єдиноборства*, 2(24), 4-16.
- Латишев, Н.В., Шандригось, В.И., Тропин, Ю.Н., Квасница, О.М., & Головач, И.И. (2020). Женская борьба: анализ результатов выступления сборной команды Украины. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації: збірник наукових праць*, 9(28), 237-244.
- Латышев, Н.В., Латишев, С.В., & Шандригось, В.И (2014). Направления и виды анализа соревновательной деятельности в спортивной борьбе. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка*, 4, 98–101.
- Латышев, Н.В., Поляничко, Е.Н., Юшина, Е.В., Еретик, А.А., & Барабаш, О.В. (2020). Анализ результатов выступления сборной команды Украины по вольной борьбе в преддверии Олимпийских игр 2020. *Єдиноборства*, 2(16), 35-43.

- Мельник, В., Мельник, В., Стицун, І., & Стыцун, І. (2017). Особливості змагальної діяльності дзюдоїсток високої кваліфікації вагової категорії до 57 кг. *Актуальні проблеми фізичного виховання та методики спортивного тренування*, 36-38.
- Пашков, І.М., Тропін, Ю.М., Романенко, В.В., Голоха В.Л., & Коваленко, Ю.М. (2021). Аналіз змагальної діяльності борців високої кваліфікації. *Слобожанський науково-спортивний вісник*, 5(85), 22-25.
- Тропін, Ю.М., Голоха, В.Л., & Косяк, О.В. (2021). Аналіз змагальної діяльності українських борчинь на чемпіонаті світу U-23. XXI Міжнародної науково-практичної конференції *Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи*, 88-90.
- Тропин, Ю.Н., & Пашков, И.Н. (2015). Особенности соревновательной деятельности высококвалифицированных борцов греко-римского стиля различных манер ведения поединка. *Педагогика, психология и медико-биологические проблемы физического воспитания и спорта*, 3, 64-68.
- Тропин, Ю.Н., Луданов, К.В., & Галашко, М.Н. (2020). Показатели соревновательной деятельности высококвалифицированных борцов различных весовых категорий. *Єдиноборства*, 2(16), 61-73.
- Тропін, Ю.М., Латишев, М.В., & Айварс, Каупужс (2022). Аналіз виступів українських борців греко-римського стилю в ліцензійних змаганнях на Олімпійські ігри в Токію. *Проблеми і перспективи розвитку спортивних ігор і єдиноборств у вищих навчальних закладах*, 40-46.
- Чертов, І.І., Бойченко, Н.В., Зантара, Г.М., & Мирошниченко, Є.С. (2021). Аналіз показників змагальної діяльності лідируючих дзюдоїсток вагової категорії до 52 кг. *Єдиноборства*, 1(19), 69.
- Черняк, М. (2011). Особливості визначення манер ведення сутичок у жіночому дзюдо і їх вплив на ефективність та результативність змагальної діяльності. *Молода наука*, 2, 345.
- Чоботько, М.А., Чоботько, І.І., & Бойченко, Н.В. (2022). Дослідження показників виступу на змаганнях різного рангу дзюдоїстів вагової категорії до 55 кг впродовж п'яти років. *Єдиноборства*, №2(24), С. 86-95.
- Шандригось, В.І., Латишев, М.В., Розторгуй, М.С., & Первачук, Р.В. (2021). Динаміка кількості вагових категорій в жіночій боротьбі. *Єдиноборства*, 79-89.
- Iermakov, S., Tropin, Y., & Ponomaryov, V. (2015). Ways to improve the technical and tactical skills wrestlers Greco-Roman style of different manners of conducting a duel. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, 5, 38-41.
- Latyshev, M., Tropin, Y., Podrigalo, L., & Boychenko, N. (2022). Analysis of the Relative Age Effect in Elite Wrestlers. «*Ido movement for culture. Journal of Martial Arts Anthropology*», Vol. 22, №3, pp. 28-32. DOI:10.14589/ido.22.3.5
- Podrigalo, L., Rovnaya, O., Synarski, W. J., Volodchenko, O., Volodchenko, J., & Halashko, O. (2019). Studying of physical development features of elite athletes of combat sports by means of special indexes. *Ido Movement for Culture*, 19(1), 51-57.
- Podrigalo, L.V., Volodchenko, A.A., Rovnaya, O.A., Podavalenko, O.V., & Grynova, T.I. (2018). The prediction of success in kickboxing based on the analysis of morphofunctional, physiological, biomechanical and psychophysiological indicators. *Physical education of students*, 22(1), 51-56.
- Shandrygos, V.I., Blazheyko, A.I., Latyshev, N.V., Tropyn, Y.N., Boychenko, N.V., & Myroshnychenko, Y.S. (2022). Analysis of the performances of the national team of Ukraine in women's wrestling at official competitions (1992–2021): second message. *Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини (Rehabilitation & Recreation)*, №10, С. 170-183. DOI <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2022.10.22>

- Tropin, Y., & Boychenko, N. (2014). Analysis of techno-tactical preparedness of highly skilled wrestlers of Greco-Roman style after changes competition. *Slobozhanskyi science and sport bulletin*, 2, 117-120.
- Tropin, Y., & Chuev, A. (2017). Technical and tactical readiness model characteristics in wrestling. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, 3(59), 64-67.

Стаття надійшла до редакції: 13.11.2022 р.

Опубліковано: 03.02.2023 р.

Abstract. *Boychenko N., Shandrigos V. Indicators of competitive activity of highly qualified judokas of light weight categories at the competitions of the Grand Slam series, Grand Prix 2022. Purpose: to analyze the indicators of competitive activity of highly qualified judokas of light weight categories at the competitions of the Grand Slam, Grand Prix 2022 series. Material and methods. The following research methods were used during the work: analysis and generalization of scientific and methodological literature; timing; analysis of protocols and video recordings of fights of highly qualified judokas of weight categories up to 60 kg and up to 66 kg; methods of mathematical statistics. There were analyzed 57 fights of the final block of judoists of weight categories up to 60 kg (29 fights) and up to 66 kg (28 fights) at 8 competitions of the Grand Slam series and 2 series of Grand Prix 2022. The following indicators were recorded: the number of participants in the competition; the number of comments received by judokas; the number of disqualifications; the number of fights in extra time; the number of technical actions in the stance and on the ground. The percentage of the total number of comments and technical actions was calculated. Results: the analysis of the received remarks of highly qualified judokas of light weight categories shows that judokas of the weight category up to 60 kg received 55 remarks for all competitions, athletes up to 66 kg - 10 more (65 remarks), which shows their greater activity during the fight. For athletes under 60 kg, typical remarks for not fighting, avoiding the grip, false attack and going outside the working area. For judokas under 66 kg - for not fighting, prohibited grab, false attack and avoidance of grab. Also, athletes under 66 kg received remarks for interlacing fingers and blocking with one hand, unlike athletes under 60 kg. The analysis of the received disqualifications of judokas showed that in the weight category up to 60 kg 5 (17 %) fights ended in disqualification (4 - disqualifications for warnings; 1 for traumatic actions (head bending)). In the weight category up to 66 kg, 10 (36 %) fights ended in disqualification by reprimand. It was found that athletes of both weight categories perform approximately the same number of effective technical actions in the position of the rack, floor and lying down. The main effective technical actions that are most often used by athletes of each weight category separately in the rack, floor and lying position are revealed. Thus, in athletes of the weight category up to 60 kg, these were throws behind the back (46 %), grabs (13 %), throw over the head with a shin catch (13 %) and elbow lever (50 %). In judokas of weight category up to 66 kg these are throws over the back (18,5 %), varieties of front kicks (18,5 %) and elbow lever (100 %). Conclusions. It is established that during the fight athletes of light weight categories receive a fairly large number of comments related to reconnaissance wrestling during the fight. It was found that the fight of athletes of light weight categories mainly takes place in the stance. It is established that athletes in the weight category up to 66 kg are more technical and use more technical actions in competitions. But this applies only to the rack position. If we analyze the position of the floor, lying down, then athletes in the weight category up to 60 kg, on the contrary, have a greater arsenal of technical actions compared to the category up to 66 kg.*

Keywords: *judo, highly qualified, judoists, weight categories, competitive activity, indicators.*

References.

- Alekseev, A. F., Ananchenko, K. V., & Goloha, V. L. (2021). Motivacija ta psihoemocijnij stan v zmagal'nij dijaj'nosti dzjudoistiv-veteraniv. *Edinoborstva*, 4-12.
- Ananchenko, K. V., Perebijnis, V. B., & Pakulin, S. L. (2016). Uovershenstvovanie tehniko-takticheskoy podgotovki dzjudoistov na jetape vyhoda iz sporta vysshih dostizhenij. *Traektorija nauki*, 2(2), 13-18.
- Boychenko, N.V., Chortov, I.I., Pyroh, YU.A., & Aleksyeyev, A.F. (2020). Analiz pokaznykiv zmahal'noyi diyaj'nosti vysokokvalifikovanykh dzyudoyistok lehkykh vahovykh katehoriy. *Jedynoborstva*, 2, 4-12.
- Goloha, V.L., & Romanenko, V.V. (2021). Analiz vystupu borciv na Chempionati Ukrai'ny 2020 roku z vil'noi' borot'by. *Jedynoborstva*, 1, 12-19.
- Goloha, V.L., Romanenko, V.V., & Tropin, Ju.M. (2022). Analiz zmagal'noi' dijaj'nosti ukrai'ns'kyh borciv vil'nogo stylju na Chempionati svitu U-23 v 2021 roci. *Jedynoborstva*, 2(24), 4-16.
- Latishev, N.V., Shandrigos', V.I., Tropin, Ju.N., Kvasnica, O.M., & Golovach, I.I. (2020). Zhenskaja bor'ba: analiz rezul'tatov vystuplenija sbornoj komandy Ukrainy. *Fizichna kul'tura, sport ta zdorov'ja nacii: zbirnik naukovih prac'*, 9(28), 237-244.
- Latyshev, N.V., Latishev, S.V., & Shandrigos', V.I. (2014). Napravljenija i vidy analiza sorevnovatel'noj dejatel'nosti v sportivnoj bor'be. *Visnik Chernigivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universitetu imeni T.G. Shevchenka*, 4, 98–101.
- Latyshev, N.V., Poljanichko, E.N., Jushina, E.V., Eretik, A.A., & Barabash, O.V. (2020). Analiz rezul'tatov vystuplenija sbornoj komandy Ukrainy po vol'noj bor'be v preddverii Olimpijskih igr 2020. *Edinoborstva*, 2(16), 35-43.
- Mel'nyk, V., Mel'nyk, V., Stycun, I., & Stycun, Y. (2017). Osoblyvosti zmagal'noi' dijaj'nosti dzjudoistok vysokoi' kvalifikacii' vagovoi' kategorii' do 57 kg. Aktual'ni problemy fizychnogo vyhovannja ta metodyky sportyvnoho trenuvannja, 36-38.
- Pashkov, I.M., Tropin, Ju.M., Romanenko, V.V., Goloha V.L., & Kovalenko, Ju.M. (2021). Analiz zmagal'noi' dijaj'nosti borciv vysokoi' kvalifikacii'. *Slobzhans'kyj naukovo-sportyvnyj visnyk*, 5(85), 22-25.
- Tropin, Ju.M., Goloha, V.L., & Kosjak, O.V. (2021). Analiz zmagal'noi' dijaj'nosti ukrai'ns'kyh borchyn' na chempionati svitu U-23. *XXI Mizhnarodnoi' naukovo-praktychnoi' konferencii' Fizychna kul'tura, sport i zdorov'ja: stan, problemy ta perspektyvy*, 88-90.
- Tropin, Ju.N., & Pashkov, I.N. (2015). Osobnosti sorevnovatel'noj dejatel'nosti vysokokvalificirovannyh borcov greko-rimskogo stilja razlichnyh maner vedenija poedinka. *Pedagogika, psihologija i mediko-biologicheskie problemy fizicheskogo vospitannya i sporta*, 3, 64-68.
- Tropin, Ju.N., Ludanov, K.V., & Galashko, M.N. (2020). Pokazateli sorevnovatel'noj dejatel'nosti vysokokvalificirovannyh borcov razlichnyh vesovyh kategorij. *Edinoborstva*, 2(16), 61-73.
- Tropin, Ju.M., Latyshev, M.V., & Ajvars, Kaupuzhs (2022). Analiz vystupiv ukrai'ns'kyh borciv greko-ryms'kogo stylju v licenzijnyh zmagannjah na Olimpijs'ki igry v Tokio. *Problemy i perspektyvy rozvytku sportyvnyh igr i jedynoborstv u vyshhyh navchal'nyh zakladah*, 40-46.
- Chertov, I.I., Boychenko, N.V., Zantaraja, G.M., & Myroshnychenko, Je.S. (2021). Analiz pokaznykiv zmagal'noi' dijaj'nosti lidyrujuchykh dzjudoistok vagovoi' kategorii' do 52 kg. *Jedynoborstva*, 1(19), 69.
- Chernjak, M. (2011). Osoblyvosti vyznachennja maner vedennja sutychok u zhinochomu dzjudo i i'h vplyv na efektyvnist' ta rezul'tatyvnist' zmagal'noi' dijaj'nosti. *Moloda nauka*, 2, 345.
- Chobot'ko, M.A., Chobot'ko, I.I., & Boychenko, N.V. (2022). Doslidzhennja pokaznykiv vystupu na zmagannjah riznogo rangu dzjudoistiv vagovoi' kategorii' do 55 kg vprodovzh p'jaty rokiv. *Jedynoborstva*, №2(24), S. 86-95.
- Shandrygos', V.I., Latyshev, M.V., Roztorguj, M.S., & Pervachuk, R.V. (2021). Dynamika kil'kosti vagovyh kategorij v zhinochij borot'bi. *Jedynoborstva*, 79-89.

- Iermakov, S., Tropin, Y., & Ponomaryov, V. (2015). Ways to improve the technical and tactical skills wrestlers Greco-Roman style of different manners of conducting a duel. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, 5, 38-41.
- Latyshev, M., Tropin, Y., Podrigalo, L., & Boychenko, N. (2022). Analysis of the Relative Age Effect in Elite Wrestlers. «*Ido movement for culture. Journal of Martial Arts Anthropology*», Vol. 22, №3, pp. 28-32. DOI:10.14589/ido.22.3.5
- Podrigalo, L.V., Volodchenko, A.A., Rovnaya, O.A., Podavalenko, O.V., & Grynova, T.I. (2018). The prediction of success in kickboxing based on the analysis of morphofunctional, physiological, biomechanical and psychophysiological indicators. *Physical education of students*, 22(1), 51-56.
- Podrigalo, L., Rovnaya, O., Cynarski, W. J., Volodchenko, O., Volodchenko, J., & Halashko, O. (2019). Studying of physical development features of elite athletes of combat sports by means of special indexes. *Ido Movement for Culture*, 19(1), 51-57.
- Shandrygos, V.I., Blazheyko, A.I., Latyshev, N.V., Tropyn, Y.N., Boychenko, N.V., & Myroshnychenko, Y.S. (2022). Analysis of the performances of the national team of Ukraine in women's wrestling at official competitions (1992–2021): second message. *Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини (Rehabilitation & Recreation)*, №10, С. 170-183. DOI <https://doi.org/10.32782/2522-1795.2022.10.22>
- Tropin, Y., & Boychenko, N. (2014). Analysis of techno-tactical preparedness of highly skilled wrestlers of Greco-Roman style after changes competition. *Slobozhanskyi science and sport bulletin*, 2, 117-120.
- Tropin, Y., & Chuev, A. (2017). Technical and tactical readiness model characteristics in wrestling. *Slobozhanskyi herald of science and sport*, 3(59), 64-67.

Відомості про авторів / Information about the Authors:

Бойченко Наталя Валентинівна: к.фіз.вих., доцент; Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська, 99, м. Харків, 61058, Україна.

Natalia Boychenko: Phd (Physical Education and Sport), Associate Professor; Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkovskaya st., 99, Kharkov, 61058, Ukraine.

<http://orcid.org/0000-0003-4821-5900>

E-mail: natalya-meg@ukr.net

Шандригось Віктор Іванович: к.фіз.вих., доцент; Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка: вул. М. Кривоноса, 2, м. Тернопіль, 46027, Україна.

Viktor Shandrygos: Phd (Physical Education and Sport), Associate Professor; Ternopil National Pedagogical University Volodymyr Gnatyuk: st. M. Krivonosy, 2, Ternopil, 46027, Ukraine.

<http://orcid.org/0000-0002-1511-4559>

E-mail: shandrygos.v@gmail.com